

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Capita Pietatis Christianæ, Interrogationibus Et
Responsionibus vsitatis in Catechetica Methodo ita
explicata, vt breuem sed integram hypotyposin doctrinæ
purioris complectantur**

Ferinarius, Johannes

Magdebvrgi

VD16 W 3078

Enarratio Propositionvm Symboli.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36195

promissionem, & Mediatorem. Ergo una fides, &
una invocatio.

Hec propositio uberius declarabitur, ubi re-
citantur doctrinam de causa & modo Iustificati-
onis. Prius enim fuerunt enarranda uocabula.

ENARRATIO PROPOSITIO- NUM SYMBOLI.

Tituli Articularum sunt tales:

Primus de Creatione. Secundus de Redempti-
one. Tertius de sanctificatione.

Quero, utrum hoc modo rectè discernantur
personæ Diuinitatis, si dicatur: Pater
est Creator, Filius est Redemptor,
Spiritus sanctus Sanctificator?

Respondeo. Hæc Propositio: Pater est crea-
tor, non intelligatur exclusiue, tanquam opus crea-
tionis sit proprietas discernens personam Patris, à
Filio, & Spiritu sancto. Sed intelligatur compræ-
hensiue, secundum declarationem diuini sermonis:
ut cum dicitur: Ioh. 1. Omnia per filium facta sunt.
Item: Ioh. 5. Pater meus, usq; modo operatur &
ego operor, Item: de Spiritu sancto: Spiritus Dei
souerat aquas. Item: 1. Corinth. 12. Omnia hæc ef-
ficat unus & idem Spiritus. Nam hinc sumta est re-
gula Augustini: Opera Trinitatis ad extra, sunt
communia tribus personis. Ergo Creatio est opus
commune

commune æterni patris, Filij & Spiritus sancti
 manifestè significatum est in dicto Gene. 1. Fi-
 mus hominem ad imaginem & similitudinem
 stram. Item Psalmo 33. Verbo Domini cæli
 sunt & Spiritu oris eius omnis exercitus eorum
 consideretur dictum Basilij: προκαταρκτησθε
 τὸ πνεῦμα ὡς ἡμεῖς. Διμιουρῶμεθα
 τελειωτικῶς τὸ πνεῦμα. Pater igitur crea-
 filium, qui est λόγος in quo lucet idea totius
 ficij, & Spiritus sanctus immediate fouet crea-
 & motum impertit &c.

Responde igitur ad Argu-
 mentum 7

Opera Trinitatis ad extra, sunt indiuisa
 Saluatio hominis est opus ad extra.

Ergo est communis tribus personis. &
 consequens, Filius non est magis Re-
 ptor, uel Saluator, quàm Pater, uel
 ritus sanctus.

Respondeo ad Maiorem per distinctionem
 Opera Trinitatis ad extra, sunt indiuisa, id est
 sone simul sunt & simul agunt, scilicet, per
 cuiuslibet persone proprietate, quam tribus
 uox diuina. Tota diuinitas saluat hominem
 licet, per Filium. Pater non mittitur, sed Filius
 Spiritus sanctus mittuntur.

Filius mittitur, ut sit Saluator, merito, & efficaciatia. Spiritus sanctus datur à patre & filio, ut flectat mentes, & corda piorum, ad salutarem assensum, & accendat in homine motus similes Deo. Et obseruetur Augustini dictum: Filius agit per se, sed non à se.

Quid significat vocabulum
CREDO:

Verbum credo, usitata phrasi uocis diuinae, comprehendit duos motus in homine, noticiam in mente, & assensum, ac fiduciam in uoluntate, & corde.

Quae sunt praecipua membra
primi Articuli:

Duo sunt illustria capita primi Articuli: Prius de Deo, Alterum de Creatione.

Qua est sententia illius professio-
nis, quam recitat primus
Articulus:

Ego asseuero, & firmiter statuo esse Deum, & quidem illum esse uerum Deum, qui se patefecit in Ecclesia, misso Filio, in promulgatione Legis, & Euangelij, & in mirandis operibus, in eductione populi Israel ex Aegypto, in perpetua collectione, & defensione Ecclesiae, & alijs.

Profiteor, in hac uera, & unica diuina Essentia tres distinctas personas, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum.

Toto

Toto etiam pectore assentior uniuerso
Dei, & secundum illud statuo, hunc uerum Deum
uelle agnosci, inuocari, coli, & discerni ab
commenticijs numinibus.

Profiteor secundum uocem diuinam, hanc
eam diuinam essentiam, esse mentem eternam,
sciam, beneficam, castam, ueracem, conditor
caeli, & terrae, Angelorum, & hominum, et
uerè, res humanas Deo curae esse; & recipere
genus humanum in gratiam, secundum declar
nem Euangelij.

Credo deinde, me quoq; ipsi placere, me
eo accepiſſe uitam, ali, defendi, & eum multo
lari posse, & uelle, tunc, quando omnium
rum phſicarum ope destitutus sum.

Vocabulum Deus.

Intelligitur essentialiter, de tribus personis
& detestandi sunt furores recentium Arianorum
qui gloriam Diuinitatis, Filio, & Spiritu
detrahunt, & reipsa impietatem Iudaicam, &
hometicam stabiliunt.

In appellatione PATRIS.

Primum consideretur, Patrem nominari
nam personam diuinitatis, quae ab eterno
Filium imaginem suam substantialem, &
procedit substantialis flamma, & agitator
ritus sanctus. Et sic usurpatur uocabulum
personaliter, & quidem respectu filij

Deinde sciatur etiam nomen patris tribui toti diuinitati, sed respectu creaturarum, & primo quidem respectu generalis, seu, uniuersalis presentie, qua diuinitas fouet, et sustentat totam naturam conditam, & omnium rerum substantias, estq; custos ordinis in uita, uindex scelerum in Diabolis, & impijs hominibus. Deinde etiam respectu presentie specialis in saluatione Ecclesie, quam immensa bonitate sic colligit Deus ex genere humano, ut in ea conseruet ministerium omnibus temporibus, doceat, & renouet mentes, & corda per Filium, & Spiritum sanctum, protegat Ecclesiam, aduersus omnes furores Diabolorum, habitet in ea & inchoet in pijs ueram, & eternam uitam. Et sic usurpatur uocabulum patris essentialiter, ac comprehenduntur in eo hae uirtutes: Veritas, Iusticia, Beneficentia, Castitas. Sicut in uocabulo OMNIPOTENTIAE, Libertas, omniscientia, omnipresentia, & cognatae.

Condite sunt à Deo duplices creaturae rationales,

Angeli, & homines, in quas Deus transfudit similitudinem bonitatis, & integritatis suae. Comprehendit igitur hoc caput, doctrinam de essentia, & ministerio Angelorum.

Quid significat uocabulum
ANGELVS?

Est appellatio deducta ab officio, uel ministerio. Angeli sunt nuncij, ministri, & custodes, praestantes

Q

stantes Deo obedientiam, in defensione Ecclesie
& in repressione Diabolorum, qui sunt hostes
Dei. In Epistola ad Hebræos nominantur
ἰσχυρὰ πνεύματα.

Vocabulum ἰσχυρία.

Significat publicum officium, dicitur
λαϊκὸν ἔργον. Quia Angeli sunt Spiritus,
his est commendata publica custodia Ecclesie,
qui perpetuo sunt in excubijs, arcetes Diaboli
& impulsiones Diabolorum ab hominibus,
sunt membra Christi.

Quid est ANGELVS
bonus?

Est persona Spiritualis, condita à Deo
ex natura Elementari, sed ex nihilo, habens
tatem uoluntatis, conformis Legi Dei in iustis
tibus, iusta, uerax, casta, confirmata in bono,
quam reuincit obedientiam, ut deinceps non
tatur libertate, habens facultatem, uidentem
quendi, se mouendi, seruiens Deo in eterna
entia celebrando, agendo gratias, seruiens in
nisterijs, ad quæ mittitur, ut Ecclesia habeat
fensionem aduersus Diabolos, & ut conspiciat
uoluntas Dei, qui præcipit humilitatem, &
fortiores seruire inferioribus. Psal. 90. Angeli
suis mandauit de te, ut custodiant te in omni
uijs tuis.

Creatio ANGELORVM,

In historia Mosaica, non est expressè racitata, quia Moses scripsit historiam huius mundi uisibilis, qui est domicilium hominum. Angeli uerò sunt conditi ad eternam uitam, quæ non comprehenditur oculis corporalibus. Tota autem uetustas scripsit, hanc uocem, pronunciatam à Deo, per Filium: **FIAT LUX**, simul complecti creationem Angelorum: Significat enim lux, omnia lucida corpora, spiritualia, & stellas, quæ etiam substantia differunt à massa, conflatà ex Elementis.

Quales sunt Angeli?

Angeli sunt Spiritus, in quos transfusus est radius lucis fulgentis in Deo. Impleti igitur lumine, propagato ab aeterno patre, per Filium, & ardentis dilectione, accensa per Spiritum sanctum, sunt conformes Deo, conformitate integra, & quamuis uoluntas est libera, tamen non eligit contraria Deo, quia est confirmata, ut semper sit similis uoluntati aini. sicut dicitur: Angeli eorum semper uident faciem patris mei, qui in coelis est.

Norma uerò conformitatis, uel similitudinis cum Deo, est expressa in Decalogo. Tales igitur sunt Angeli, quales eos esse iubet lex Dei, impressa mentibus eorum.

Quid significat Diabolus?

Angeli mali, qui discesserunt à Deo, & facti sunt hostes. **DEI**, nominantur Diaboli, à rabie calum-

calumniarum, & mendaciorum. Deprauant enim mandata, & ordinem Dei, in sese, & in hominibus.

Diabolus noluit seruare ordinem, institutum à Deo, in creatione, non uoluit esse distinctionem inter creatorem, & Creaturam, noluit agnoscentiam transfundi in creaturas non plenitudinem diuinitatis, sed particularia dona. Pugnavit cum Filio Dei de antecellentia. In illa superbia, auertit se à Deo peccato blasphemiae, et perseverat in perpetuo pernitio, odio, & furore contra Deum, & creaturas Deo placentes.

Calumniatur uerbum Dei in hominibus, impellens homines, ut statuunt, aut Deum nihil esse, aut eum non esse ueracem, aut eius patefactiones esse ambiguas, eumque non diligere homines, nec eorum necessitatibus.

Quid est descriptio Diaboli:

Diabolus est persona Spirituális, condita à Deo, ex nihilo, ornata in creatione luce, & ratione diuina, & libertate uoluntatis, quae postea scientiam uolens, discessit à DEO, fuit prima causa peccati, & peccauit peccato blasphemiae, & nunc ardet in immani odio DEI, impellit homines ad scelera, & peccata contra conscientiam, ut DEVM afficiat contumelia, & multos abripiat in eternum exitium.

Qualis est Diabolus ?

Est Antithesis Decalogi, Mendax, Blasphemus, seditiosus, homicida, incessus, ἐπιχαιρικακός. Neq; uoluntas eius unquam sanari potest, quia iam talis est, ut perpetuò uelit aduersari Deo, & creaturis Deo placentibus. Ideo in resurrectione generis humani, patefiet eius turpitudine omnibus creaturis, et abijcietur in aeternos cruciatus, quorū initia sustinent in hac uita. Sicut dicitur: Ite in ignem aeternū, qui paratus est Diabolis. Item: Filius illuminat omnē hominem, ueniens in hunc mundum. Et: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem, descendit de Cælo. Item, Demones credunt & contremiscunt. Ergo beneficium Filij Dei, non pertinet ad Diabolos, neq; Diaboli unquam restituentur, ut olim quidam somniarunt.

Quam defensionem habet Ecclesia, aduersus rabiem Diaboli ?

Duplex est defensio:

1. Filius Dei foris in ministerio, sonat uoluntatem eterni patris, & ita refutat mendacia, & imposturas Diaboli, ac potenter colligit sibi uoce Euanglij Ecclesiam, omnibus temporibus repressis Diabolis, & omnibus organis Diabolorum. Intus uerò in anima, accendit lucem, agnoscentem eternum patrem, & dato suo Spiritu, casto, & uerace, arceat impulsiones, & afflatus Diabolorum, sanat uoluntatem

Q. 3

uoluntatem, opitulatur nostræ infirmitati, flectit corda ad inuocationem, & inchoat obedientiam renatis, conformem Deo.

2. Mittit exercitus Angelorum, non quidem mutant corda, quod solius Dei est, sed ut sint capdes corporum, aduersus parricidia Diabolorum & ut abigant Diabolos, & impulsiones Diabolorum à credentibus. Offerant uero pijs occasiones ad exercitia pietatis fidei, & inuocationis.

Quotuplex est defensio sanctorum Angelorum?

Defendunt Ecclesias, Politias, & Occursumias.

Totum corpus Ecclesie, defenditur aduersus irrores Diabolorum, ministerio Angelorum, ad iudicium.

Filium DEI, ducentem populum per desertum, comitantur castra beatorum Angelorum.

Eliseus cum sua Ecclesia, seruatur per exercitus Angelorum.

Imperium Persicum stat usq; ad fatales motus Angelis reijcientibus Diabolos, qui moliebantur turbationes & uastationes Monarchiæ Persicæ, Ecclesia ueniret in tristiores seruitutem, priusquam restitueretur politia & templum ueri Dei. In Israheli infanti monstratur puteus.

Lazaro morienti astant sancti Angeli, eiusq;
animam exhalatam excipiunt, Et in sepulchro Chri-
sti sedent Angeli, ut significetur Angelos omnibus
etatibus esse custodes exuuiarum, quæ fuerunt, &
rursus erunt, Spiritus sancti domicilia, easq; man-
dante Filio Dei, læto clangore tubarum reuocatu-
ros esse in uitam, cum illuxerit dies uniuersalis iu-
dicii.

DE IMAGINE DEI IN HOMINE.

In creatione hominis sunt considerandæ causæ
consilij diuini.

IMPULSIVA in Deo est, Bonitas in uo-
luntate diuina, liberrimè agente.

Ordo talis est.

Pater uult creationem hominis, & totum or-
dinem rerum. Hanc uoluntatem exprimit per uer-
bum, quo dicente fiunt res, & ordine distinguun-
tur. Spiritu uero sancto, simul creante, fouentur
res. Vultq; lucere in hominum natura λόγος, ut
impleantur mentes agnitione Dei, & ardere in cor-
dibus humanis Spiritus sanctus, ut uniat ea cum Deo.

FINALIS est. Voluit Deus habere crea-
turam rationalem, corpoream, cui sese, & illa
bona, quæ in ipso sunt optima, communicaret.
Fini huius immensæ bonitati creatoris & finali
causæ creationis correlatiuè respondens est:

Q 4

Quod